

گفت‌وگو با «محمدرضا پورخاتون» دبیر شورای هماهنگی امور فنی جهاد کشاورزی استان کرمان

ضایعات محصولات کشاورزی

علل وجود ضایعات محصولات کشاورزی از زنجیره تولید تا مصرف، بافت سنتی و غیرمکانیزه تولید و کمبود امکانات و زیرساخت‌های لازم، عدم آموزش و ارتقای فرهنگ بهره‌وری و عدم سرمایه‌گذاری لازم پس از تولیدات می‌باشند، همچنین چند پارگی مسئولیت‌ها نیز چالش و دغدغه اساسی در امر بهره‌وری است.

پاسخ محمدرضا پورخاتون، دبیر شورای هماهنگی امور فنی سازمان جهاد کشاورزی استان کرمان به سؤالات ما را در ادامه مطالعه نماییم.

♦♦ در ابتدا میزان و روند ضایعات محصولات کشاورزی در ایران و جهان را به تفکیک مراحل تولید، توزیع و مصرف مقایسه نمایید.

با توجه به عدم اجرای طرح تحقیقاتی جامع و مستند نمی‌توان در خصوص آمار و اطلاعات مربوط به ضایعات کشاورزی اظهار نظر دقیقی ارائه نمود، اما با توجه به اظهار نظر کارشناسان و برخی مسئولان امر، وجود ضایعات کشاورزی از مرحله تولید تا مصرف در کشور، حداقل به میزان ۲۰ درصد اعلام شده که با توجه به بافت سنتی کشاورزی کشور، این میزان قابل پذیرش است، اما به نظر بنده با توجه به تنوع بالای محصولات کشاورزی بایستی طرح مطالعاتی جامعی جهت استخراج اعداد قابل اتکا در این خصوص به مرحله اجرا درآید.

در مقایسه با کشورهایی که حوزه کشاورزی آن‌ها به صورت مکانیزه مدیریت می‌گردد، قطعاً این اختلاف چشمگیر خواهد بود.

♦♦ در واقع از قبیل ضایعات محصولات کشاورزی، میزان قابل توجهی انرژی، آب، نیروی انسانی و دیگر منابع مربوطه به هدر می‌رود، عمده‌ترین دلایل ضایعات محصولات

کشاورزی در ایران و راهکارهای علمی و عملی برون‌رفت از این خسارت زایی که به شکل تاریخی درآمده است، چیست؟

متأسفانه به عمق خسارات ناشی از ضایعات کشاورزی در مباحث کارشناسی کمتر توجه شده است. از آنجایی که در تولید انواع محصولات کشاورزی و دامپروری بایستی منابع پایه یعنی عوامل تولید (آب، خاک، سرمایه، نیروی انسانی و سایر نهاده‌های موردنیاز) مصرف گردد؛ لذا هدر رفت و ضایعات در مصرف عوامل تولید وجود دارد و با توجه به محدودیت‌های موجود لازم است در این خصوص

حساسیت وجود داشته باشد.

اگر بخواهیم علت اصلی وجود ضایعات از زنجیره تولید تا مصرف محصولات کشاورزی را ارائه نماییم، می‌توان به طور خاص به وجود بافت سنتی و غیرمکانیزه در زمینه تولید انواع محصولات کشاورزی و دامی و کمبود امکانات و زیرساخت‌های لازم و به صورت عمومی به عدم آموزش و ارتقا فرهنگ بهره‌وری در بهره‌برداران و عدم سرمایه‌گذاری لازم در حلقه‌های پس از تولید محصول اشاره نمود. راهکار برون‌رفت از این وضعیت، نگاه عمیق کارشناسی به مقوله

♦ موانع گذر از خام‌فروشی و توسعه صنایع تبدیلی و فرآوری محصولات کشاورزی و پرسودسازی کشاورزی و جلوگیری از بی‌ثمرسازی این محصولات کدامند، واقعاً چگونه می‌شود به این چالش بزرگ پایان داد؟

گذر از وضعیت خام‌فروشی موجود قطعاً نیازمند سیاست‌های حمایتی خاص در زمینه سرمایه‌گذاری در ارتقاء فناوری‌های نوین در مراحل مختلف تولید محصول و همچنین صنایع موردنیاز پسانتولید و حمل‌ونقل و اصلاح فرهنگ مصرف است و این موضوع تا حد زیادی وابسته به شرایط ثبات اقتصاد کشور و امنیت سرمایه‌گذاران می‌باشد، داخلی و خارجی در جهت تشویق سرمایه‌گذاران می‌باشد، اما متأسفانه در حال حاضر وضعیت موجود با انتظار صاحب‌نظران تفاوت دارد.

♦ چنانچه توضیحات تکمیلی لازم می‌دانید، عنوان فرمایید.

ضایعات در بخش کشاورزی موضوع بسیار مهمی هم به لحاظ اسراف و هدر رفت منابع صرف شده در زمینه تولید محصول و هم تزییع ثروت ملی و درآمد بهره‌برداران است که بایستی مورد توجه حاکمیت قرار گیرد. این پدیده ناخوشایند معلول بی‌توجهی به موضوع بهره‌وری در بخش کشاورزی که خود معلول بی‌ارزش و ارزان قلمداد کردن منابع حیاتی و غیرقابل تجدیدپذیر تولید علیرغم وجود محدودیت‌های جدی در کشور می‌باشد. جهت اصلاح وضعیت موجود، تغییر رویکرد و اعمال سیاست‌های اثربخش و کاربردی از طریق رصد جدی پیشرفت عملیات مربوطه مورد انتظار است. ♦♦

ارتقا بهره‌وری در بخش کشاورزی و همچنین سوق دادن سیاست‌های حاکمیتی به معنای واقعی و کاربردی در این مسیر با به کارگیری ابزارهای حمایتی، تشویقی و در برخی موارد تنبیهی است.

♦ وضعیت عجیب ضایعات محصولات کشاورزی و مواد غذایی در ایران قابل تعمق است، به نظر شما مسئول این بیهوده سازی کیست و مسئول به سامان‌آوری این وضع با نگاه به دنیا کیست؟

در مورد اصلاح وضع موجود به عنوان یک دغدغه اساسی می‌توان به چندپارگی مسئولیت‌ها به لحاظ عملیاتی ساختن سیاست‌های اجرایی و قوانین مربوطه اشاره کرد که ساماندهی آن از طریق پذیرش واحدی جهت هماهنگی و پیگیری‌های لازم در مسیر پیشرفت و نظارت بر روند امور مورد انتظار است؛ برای مثال در خصوص عقب‌ماندگی در حوزه مکانیزاسیون و فناوری‌های مربوطه که نقش مؤثری در کاهش ضایعات داشته، متوجه تولی‌گری وزارت صمت می‌باشیم، یا در خصوص اصلاح الگوی کاشت و راهکارهای عملیاتی سازی آن در جهت جلوگیری از ضایعات محصولات از وزارت جهاد کشاورزی یاد می‌شود و یا در خصوص مباحث مربوط به سیاست‌های تنظیم بازرگانی داخلی و خارجی مسئولیت متوجه وزارت صمت و جهاد کشاورزی است که به اعتقاد بنده سازمان واحد با تکلیف معین بایستی مسئولیت هماهنگی، نظارت و پاسخگویی امور دستگاه‌های نظارتی را پذیرا باشد؛ مثلاً سازمان ارتقاء بهره‌وری می‌تواند چنین نقش و مسئولیتی را بپذیرد.

در صنعت بیمه
نیاز شدید
به اصلاح و
تبیین قوانین و
آیین‌نامه‌های
جدید می‌باشد.
از اولین و آخرین
قانون بیمه کشور
بدون هیچ‌گونه
اصلاحات و
تغییرات حدوداً
۹ دهه می‌گذرد
که در این مدت
طولانی مفاهیم
بیمه و رابطه
بیمه‌گر، بیمه‌گذار
و بیمه‌شده و
تبادل واریز حق
بیمه، پرداخت
وجه خسارت
بیمه‌شدگان و
زیان دیدگان،
مسائل حقوقی
فی‌مابین طرفین
و دادگاه‌ها، نحوه
ارزش‌گذاری
قیمت دپه
متوفیان
تصادفات
رانندگی و ...
دچار تغییرات
شگرف شده
است.